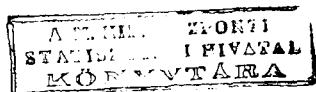

felosztása esetén a hitelező esetleg fennmaradó követelésére már nem találhat fedezetet, ennél fogva e rendelet kiegészítéseként a 16301/1933. M. E. sz. r. kimondta, hogy az ilyen tartozással terhelt vagyonnak bírói felosztásánál a sorozandó követelésnek pengőre való átszámításában 0.26315789 gramm finom aranyat egy pengővel kell egyenlőnek venni, és az így kiszámított pengőösszegeből egyelőre *bírói letétben* kell tartani a szóba jöhető különbözetet, vagyis annyit, mint amennyivel ez az összeg meghaladja a hivatalos pengő árfolyam szerinti pengőösszeget. Tárgyatalanná válik azonban ezen hitelező-biztosítás, és ennél fogva mellőzni kell a különbözetnek bírói letétben tartását, ha a felosztásban az érdekeltek megegyeznek.

Aranyban teljesítendő fizetések. A 410/1932. M. E. sz. rendelet (az alábbiakban: alaprendelet) megengedte, hogy az adós aranyban vagy aranyértékben teljesítendő tartozását a pengőérték törvényes fizetési eszközeivel teljesíthesse. E rendelet hatályát — közbenső meghosszabbítás után —, a 16310/1933. M. E. sz. r. (az alábbiakban: R.) 1934. december 22-ig meghosszabbította. Az alaprendelet nem kényszerítette a hitelezőt a teljesítés elfogadására, hanem megengedte neki, hogy a fizetés elhalasztását kívánhassa, de ha a hitelező ezen jogával élt, az alaprendelet hatályának megszűntéig fizetést nem követelhetett. Ebből már most az folyt volna, hogy az a hitelező, aki az alaprendeletben adott halasztási jogával élt, az alaprendelet hatályának meghosszabbítása folytán 1934. december 22-ig sem kívánhatna (persze pengőegyenértékben) fizetést. Mivel a R. ezt a jogkövetkezményt levonni nem akarta, kimondotta, hogy az előzően halasztást gyakorló hitelező 1934. január 23-ig közzölheti adósával, hogy pengőértékben való fizetést követel.

A kereskedői mérleg valóságának helyreállításáról szóló 7000/1925. P. M. sz. r. (az alábbiakban: R.) a szövetkezetekre is kötelezővé tette, hogy az 1925. üzletév első napjának vagyonállagáról új értékelés alapján pengőértékben szerkesszen megnyitó leltárt és mérleget. A R. 26. §-a pedig — az ekként átmentettnek jelentkező értéklehetőségekre figyelemmel — elrendelte, hogy a szövetkezetnek az új átértékelés alapján pengőértékben szerkesztétt mérlege alapján mutatkozó tisztá vagyonnak az üzletrésztöke összegét meghaladó részét legalább fele részben az üzletrészek felértékelésére kell felhasználni.

Hogy azonban a felértékelt üzletrészek tömeges felmondhatása a szövetkezetet válságos helyzetbe ne juttathassa, a R. 32. §-a kimondotta, hogy a közgyűlés egyszerű többsége elhatározhatja, hogy a szövetkezetből kivált tag vagy jogutóda a kiválás évről szóló üzletrészenek kifizetését 1930. december 31-e előtt nem követelheti, sőt e határidőt, a háromnegyed többség legfeljebb három évvel meg is hosszabbíthatja. E három év legkésőbb 1933. december végén lejárván, a december 22-én életbelépett 2400/1933. P. M. sz. rendelet kimondotta, hogy a szövetkezetből kivált tag vagy jogutóda üzletrészenek kifizeté-

sére megszabott és még le nem járt határidőt a közgyűlés háromnegyed többsége legfeljebb 1936. december 31. napjáig meghosszabbíthatja.

Hogy pedig addig is, míg a közgyűlés e tárgyban határozatot hoz, a szövetség a halasztás kedvezményéből ki ne essen, a pótlólag meghozott 2900/1933. P. M. sz. r. a halasztást már a rendelet erejénél fogva megadta a további meghosszabbítást kimondó közgyűlési határozat meghozataláig, de legfeljebb 1934. március 31-ig.

A gazdartzározások rendezése tárgyában kelt 14000/1933. M. E. sz. r. (az alábbiakban: alaprendelet), amelyet előző lapszá-munkban ismertettünk, a védett birtokot illetően felállította a) a hitelezői, és b) közfelügyeletet, az ezekre vonatkozó részletes szabályozást külön rendeletre utalva. Ezt a szabályozást a védett birtok felügyeletével és a védelemmel kapcsolatos végrehajtási és egyéb eljárásról szóló 1923. december 24-én életbe lépett 16200/1933. M. E. sz. rendelet tartalmazza.

Hitelezői felügyeletnek csak kérelemre van helye, míg közfelügyelet hivatalból áll fenn minden védett birtok felett.

a) A hitelezői felügyelet elrendelését és hitelezői megbízott kinevezését annál a járásbírósnál, mint telekkönyvi hatóság-nál kell kérni, amelynek területén a védett birtokká nyilvánított ingatlan fekszik. A kérelem tárgyában a bíróság rendszerint az érdekelt felek meghallgatása nélkül határoz. A hitelezői felügyelet elrendelése, vagy megszüntetése kérdésében hozott végzés ellen 15 nap alatt egyfokú felfolyamodásnak van helye.

Hitelezői megbízottá a bíróság a közfelügyeletet ellátó helyi bizottságnak valamelyik tagját nevezi ki. A hitelezői megbízott ellenőrzi, hogy a gazdaadás a hitelezővel szemben eleget tesz-e az alaprendeletben megszabott kötelezettségeinek, és evégből az adós közreműködésével elkészíti a tartozások kimutatását és fizetési előirányzatot, megvizsgálja az adós számadásait, ha pedig az adós gazdálkodásának helytelenségével vagy egyébként a hitelezők érdekét veszélyezteti, erről a hitelezőket azzal a felhívással értesíti, hogy a bíróságtól zárlat elrendelését kérhetik. Megkérheti azonban a zárlatot a hitelező maga is, ha az adós a hitelező kielégítési alapját veszélyezteti. A bíróság zárgondnokul a hitelezői megbízottat rendeli ki. A zárlat hatálya az összes hitelezők javára szolgál, és abban áll, hogy az adós az ingatlan és felszerelését a zárgondnok hozzájárulása nélkül el nem idegenítheti és meg nem terhelheti. A hitelezői megbízott a közfelügyeletet gyakorló helyi bizottság felügyelete alatt áll.

b) **Közfelügyelet:** Minden védett birtok közfelügyelet alatt áll, melyet a minisztérium helyi bizottságok útján gyakorol. Ilyen helyi bizottságokat a szükségnek megfelelő számban, rendszerint a telekkönyvi hatóságok székhelyén kell alakítani. A bizottság tagjait a földművelésügyi, a pénzügy-, és az igazságügyminiszter nevezi ki mezőgazdasági, hitelintézeti, és jogi szakemberekből, akik az illetékes főispán (főpolgármester) előtt es-küt tesznek. A bizottságnak nem lehet tagja az, akinek ingat-